

CINEMA

Vila-Matas, escriptor, sípia i fantasma

Emili Manzano presenta a la Filmoteca el documental sobre l'autor i la seva trobada amb Barceló

TONI VALL
BARCELONA

Dublinesca comença així: “Pertenece a la cada vez ya más rara estirpe de los editores cultos, literarios”. I *Aire de Dylan*: “Algunos entran muy tarde en el teatro de la vida”. El d’*El mal de Montano* és dels millors inicis de l’obra d’Enrique Vila-Matas: “A finales del siglo XX el joven Montano, que acababa de publicar su peligrosa novela sobre el enigmático caso de los escritores que renuncian a escribir, quedó atrapado entre las redes de su propia ficción y se convirtió en un escritor que, pese a su compulsiva tendencia a la escritura, quedó totalmente bloqueado, paralizado, ágrafo trágico”.

Penso en els encapçalaments de les seves novel·les, especialment en aquest últim, mentre veig *El día de la sípia*, el documental que Emili Manzano ha dedicat a l'escriptor. Es presenta a la Filmoteca i dijous es veurà al canal 33. No sé si ho són però a mi m'ho semblen: resums concentrats i essencials sobre ell mateix, sobre la seva idea de creació, la construcció d'aquest seu personatge recurrent, un tipus misteriós que queda explicat just al començament del film, quan rememora la seva joventut literària i evoca el personatge que va fer d'ell mateix, un individu esquerp que es feia l'interessant, fumava per emascarar-se i sempre duia a sobre dues copes de més. Odiava la diplomàcia i era important que sempre

Emili Manzano va rodar la trobada de Vila-Matas amb Miquel Barceló al seu estudi de París, on l'artista va pintar l'escriptor. FILMOTECA

semblés que estava pensant coses molt transcendents. “En realitat això és mentida, no em vaig crear cap personatge. Només em preocupava ser jove i viure”, rebla durant el col·loqui. 100% Vila-Matas: fer i desfer sobre la ficció, la mentida i el relat mitificat, confondre vida i creació sense veure’n gaire la diferència. O sí, vés a saber.

El día de la sípia està rodada a París –París no se acaba nunca, recordem-ho– i retrata la desitjada trobada entre Vila-Matas i Miquel Barceló a l’atelier de l’artista al barri de Marais. Barceló li ensenya els re-

Misteri
“No em vaig crear cap personatge”, assegura Vila-Matas

trats –fets amb lleixiu– de Pere Gimferrer, Biel Mesquida, Patrick Modiano i Albert Serra, entre d’altres. També una sèrie dedicada a la seva mare, a qui Vila-Matas no dubta a confondre amb Marguerite Yourcenar. Mentre Barceló li pinta un retrat conversen sobre experiències compartides i vivències que deixen empremta.

La mili –els dos van declarar-se bojos–, les drogues, els amics comuns i la memòria. La conversa i la passejada per París serveixen al protagonista per mirar enrere i pensar en veu alta sobre l’oblit, la

mitificació de la joventut, la pèrdua, la nostàlgia, els amors passats i perduts... Pintor i escriptor visiten també una exposició que el primer està a punt d’inaugurar. I és Vila-Matas qui li suggereix el títol: *Sípiesca*, emparentat de seguida amb el seu *Dublinesca*. No costa gens, per cert, endevinar que la sípia, des del mateix títol, té un estrany i suggeridor protagonisme al film. Un protagonisme literal i alhora metafòric, esclar.

Un viatge que val per dos

El viatge a París va servir a Manzano per rodar dos films sobre l'autor. Un d'ells és *El día de la sípia*, l'altre es dirà *Extraña forma de vida* –com una de les seves novel·les– i documentarà la seva trajectòria de manera més “clàssica”.

També clàssica, i sobretot poètica i evocadora, la pel·lícula que ara ens ocupa és una mena de balanç vital de l'escriptor, un recorregut plujós per algunes certeses i moltes intuïcions, per ombres més que no pas presències. “Totes les generacions són generacions perdudes”, regala a l’audiència que omple la sala. I explica a mode d’epíleg que algun dia també valdria la pena filmar la seva particular relació amb l’artista i fotògrafa Sophie Calle. Sembla que els dos s’espanten quan senten parlar de l’altre, i va ser Vila-Matas qui li va suggerir fa temps que viatgés fins a les Açores per visitar un escriptor que en realitat és un fantasma. I aquest fantasma és Vila-Matas. No podia ser d’una altra manera. —